

לפתע לקחו מינה ארליכמן (משמאל) את בנה בן ה-6.
 הרבנים החליטו על כך מאחורי גבה. הסיבה האמיתית:
 היא חילונית, והבעל הבטיח להעניק לבן חינוך דתי

"לעולם לא תראי אותי!"

לבג"ץ ונענה בצרכיניי המורה לאב להחזיר את הבן לאמו. נינה: "נסענו לקריית טבעון עם צו של בית-הדין. קרובי-משפחה שלו להיכנס לביתו. קרובי-משפחה שלו יצא מהבית, ירק עליי וצעק: אני אוציא לך את העיניים, תסתלקי מכאן!" למחרת פנו נינה וגרובר לתחנת-המיטרה בחיפה וביקשו את עזרת המיטרה. "אמרו לי שהם לא יכולים לעזור לי," אומרת נינה. "כדי להוציא את הילד מהבית צריך חוות-הדעת של עובדת סוציאלית, ואף אחת מאלה שפניתי אליהן לא הסכימה לתת לי רוח כוח, בטענה שאינה מכירה את המיקרה. גנבו לי את הילד ואף אחד לא הצליח להחזיר אותו אליי." כך ניצבה נינה ארליכמן מול המימטר בידים פשוטות, מבקשת להתיר את הרשת שנטוטה סביבה ואינה מצליחה. ואז התעוררו בה רחמים של לביאה פצועה: "החלטתי שאני נוסעת לקרר יית'טבעון, לוקחת את הילד והוה זה." למחרת שבה ונסעה לקריית טבעון ודרשה את בנה. ארליכמן, שאולי נבהל מכוחה החדש של נינה, או שמא נכנס בו מורא הצנ, הגיש לה את איתן בחזרה. נינה: "ארוויין רצה להתנסק בי בנבלל תביעת המזונות. הוא אמר שאני אפס, שהוא יקח ממני גם את הילדה כשתגדל, שישאיר אותי בלי כלום. אבל הדיינים אמורים להיות אנשים שקולים, איך הם העזו לשחק במישחקים של דת על גבו של איתן?"

לוח עובדת סוציאלית לביתו כרי לב דוק מה הם התנאים להחזקת הילד. בית-הדין נענה לבקשתו. כעבור שלושה ימים הגישה נוגה לוי, עובדת סוציאלית של המועצה המקומית לקריית טבעון, מקום מגוריו של ארוויין, את חוות-הדעת שלה. ברוח כתבה לוי שהילד רוצה לשהות בקריית טבעון, וכי אשתו של ארליכמן תרע כיצד לטפל בו ובבעיות שיווצרו עקב המעבר לבית החדש, וגם צעצועים יש לו בחדר מיוחד משלו. לוי לא טרחה להיפגש עם אמו של איתן ואף לא שוחחה עימה בטלפון. היא גם מסרבת לשוחח על המקרה: "אני מנועה מלהגיב. אני מנועה מל-השיב. כרגע זה נמצא בטיפול של דרגים גבוהים. לא אגיד מי הם. אני לא אומר מילה." על סמך חוות-הדעת של לוי פירסם בית-הדין החלטה נחרצת: "אחרי שביית-הדין עיין ברוח העובדת הסוציאלית, שבו נאמר שאין ספק שיש תנאים טובים העשויים לסייע לגדל הילד כעתיד ומצד הדין הבן אצל אביו מגיל שש ומעלה, אי-לכך מחליט בית-הדין להעביר את הילד איתן לחזקת אביו, ארוויין ארליכמן, מייד." על החתום: הרבנים אוריה, חשאי ופלדמן. באורח מיטורי סירב הרב אטלס, חבר קבוע בהרכב, שנכח ככל הדיינים, לחתום על החלטה. מקורביו אמרו כי הרב לא רצה לתת יד למעשה זה. הרב אברהם אטלס סירב להגיב: "על-פי תקנות הרבנות הראשית, אסור לנו להגיב על נושאים הנדונים בבית-הדין שלנו", אמר. "ובכלל, אי-אפשר להסביר דברים כאלה לאדם שלא למד את מערכת החוקים שלנו." הרב מנחם חשאי, שחתם על ההחלטה תחת הרב אטלס, אישר שאכן לא השתתף בדיונים. "חתמתי על ההחלטה אחרי שקראתי את התסקיר

נינה וארוויין ביום הכלולות. קראו לי לחתום. חתמתי..."

ויבקש שהילד יעבור לרשותו. נינה לא ידעה על כך דבר. בית-הדין הרבני דן בחייה הפרטיים, שמע חוות-הדעת וראיון ולבסוף החליט לגזול ממנה את בנה, וכל זה בלי לשמוע אותה או לפגוש בה ולו גם פעם אחת. ישיבות בית-הדין הרבני היו קצרות ותכליתן היתה אחת: לשכנע את הדיינים כי איתן יקבל חינוך דתי אם יעבור לרשות אביו. הרכב בית-הדין כלל שלושה דיינים: הרבנים אוריה, אטלס ופלדמן. ראשונה הופיעה לפנייהם אחת מרים פישר. היא סיפרה כי ארוויין ארליכמן ואשתו החדשה השתרכו בשידוך כשר למחרת, וכי גם ביתם הוא כשר. לחיזוק דבריה שלחה לבית-הדין מיכתב ברוח רומה. אחריכך שלח אחד זילכרשטיין מיכתב שבו הוא סיפר לבית-הדין כי הוא מכיר את אשתו החדשה של ארליכמן, וכי היא מקיימת אורח-חיים מסורתי ודודה מתפלל כל יום שבת בבית-הכנסת. "אני מניח שאם הילד יעבור אל אביו, אזי הוא ואשתו החדשה יחנכו אותו בדרך יהודית יותר מאשר אם יישאר ברשות אמו", כתב זילכרשטיין. ולבסוף הופיע ארוויין ארליכמן לפני הדיינים והצהיר כי ברצונו לרשום את הילד לבית-ספר דתי. הוא ביקש לש-

חוק חילוני וחוק דתי

בית-הדין העליון דבק כיום בגישה שלפיה קטינים עד גיל 6 זקוקים לחיק אבם. מגיל 6 יש לייחס חשיבות למרכז חייו, לסביבה בה הורגל לחיות, לחברים עימם הוא מבלה ומשחק, לקשרים שלו עם המורים המלמדים אותו, לדפוסי-החיים הטבעיים בחוגו וכן למורשת תרבותית וחינוכית המוקנית לו. ודייני בית-הדין הרבני מסתמכים על שני כללים: ● עד גיל 6 חן בנים והן בנות אצל אבם. ● למעלה מגיל 6 הבנים בדרך-כלל אצל האב, וכי הוא מחוייב לתכנס ולמסרם תורה. הבנות אצל האב, כי כבוד הבת וחניוכה ברכי צניעות ודרכי הנשים דורשים שתהיה אצל אמה ושלא תגדל רק בין אנשים. מאזר וסעיף 25 לחוק האוטונומיות לא קבע דבר ברור לגבי הדין שיחול ביחס לקטינים מעל גיל 6. מתחמק בית-הדין העליון מעימות של חוק המדינה עם ההלכה.

בית-הדין המזווי והן בית-הדין הרבני רשאים לדרן בסוגיית אחזקת הילדים. לפיכך קיים בין הצדדים מידוך אל הרשות השיפוטית המתאימה להם. הנטייה של הבעלים הינה לפנות לבית-הדין הרבני, ושל המישיפט החילוני מסתמך על חוק הכשרות המישיפטית והאפוסטרופוסות 1962. סעיף 25 בחוק קובע כי בית-הדין יקבע "כפי שייראה לו לטובת הקטין, ובלבד שילדיים עד גיל 6 יהיו אצל אבם, אם אין סיבות מיוחדות להורות אחרת." בג"ץ קבע פעמים אחדות כי טובת הילד היא שאלה עוברת, שיש להכריע לגביה על-פי הנטייה המיוחדת של כל מיקרה ומיקרה. שומה על בית-הדין לברוק בכל מיקרה מהי טובת הילד. אין על בית-הדין להסתפק בהסתמכות על הנחה זו או אחרת ולפסוק על-פיהן בלבד, ללא בדיקה נוספת.